

Yürütmenin durdurulması ve duruşma istemlidir.

İZMİR NÖBETÇİ İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI
Kanalıyla
DANIŞTAY SAYIN BAŞKANLIĞINA

DAVACI : 1. Fevzi Erişti 10. Nurittin Ünal
2. Demirali Umaç 11. Mustafa Palaz
3. Mehmet Ayman 12. Mehmet Kurunaz
4. Mehmet İrgit 13. Sefa Taşkın
5. Osman Altıparmak 14. Özcan Durmaz
6. Yılmaz Acar 15. Ömer Turan
7. Yaşar Karaağaç 16. Mustafa Döğer
8. Halit Yılmaz 17. Ahmet Karagöz
9. Tarkan Gürbüz 18. Mustafa Demircan

Vekilleri : Avukat Senih Özay
Birinci Beyler Sokak Katipzade Han 51/306 Konak/İzmir
19. Noyan Özkan 23. Uğur Kalelioğlu
20. İbrahim Arzuk 24. Ömer Erlat
21. Arif Cangı 25. Rifat Bozkurt
22. Ahmet Okyay 26. Senih Özay

Ortak adres : 1378 Sokak 4/1 No.107 Alsancak/İzmir

DAVALI : T.C. BAŞBAKANLIK ANKARA

DAVA : Bakanlar Kurulu'nun, kesinleşmiş ve uygulanması zorunlu Mahkeme kararını geçersiz kılıp uygulanmasına engel olmak amacıyla aykırı olarak; "İzmir İli, Bergama İlçesi, Ovacık-Çamköy-Narlıca Köyleri mülki hudutları dahilindeki Normandy (Eurogold) Madencilik A.Ş tarafından siyanür liçi yöntemiyle altın çikartılması amacıyla kurulan işletmeye izin verilmesine" dair işleminin yok sayılmak suretiyle iptali ve yürütmesinin durdurulması istemidir.

TEBLİĞ TARİHİ : 03.04.2002 tarihli günlük gazetelerde çıkan haberler ile haberdar olunmuştur.

I-DAVACI OLMA SIFATI :

Bu davada davacı olarak yer alan kişiler Bergama/çamköy ovacık mevkiinde bulunan altın madeni işletmesi ile ilgili olarak daha önce İzmir 1. İdare Mahkemesinin 1997/636 Esas ve 1997/877 K sayılı iptal davasını açan yöre sakinlerinden 19 kişi ile, İzmir çevre hareketi avukatları olarak senelerdir çevre koruma davaları takip eden özellikle Bergama altın davası ile başından beri ilgilenen çevreye duyarlı Hukukun üstünlüğüne inanmış kişilerden ibarettir. Bergama davasında davacı olan 650 köylü yurttaşın tamamı bu davada davacı olmak istemekle beraber usul ekonomisi ve dava masraflarının fazlalığı nedeniyle yalnızca bu kadar kişi davacı olmaktadır.
Davacılar açısından bu açıklamayı dava dilekçemizin başından yapmak zorunluluğu duyduk

II-OLAYLAR :

Davaya konu; İzmir ili, Bergama ilçesi, Çamköy-Ovacık-Narlıca mevkiinde siyanür liç yöntemi ile altın madeni işletilmesine izin verilmesi yolundaki idari işlemlerle ilgili işleyen hukuksal süreç şöyledir;

1. Çevre Bakanlığı'nın İşlemi, (Dava Konusu İlk İşlem) :

Çevre Bakanlığı tarafından, "Eurogold firmasına izin verilmesi yolundaki idari işlem" in iptali amacıyla Bergama'lı 652 yurttaş İzmir 1.İdare Mahkemesi'nde 8/11/1994 günü davalar açmışlardır. Uzun zamana yayılan yargılama süreci sonunda davacı yöre yurttaşlarının istemleri, İzmir 1. İdare Mahkemesi'nce kabul edilmiştir. Davanın kabulüne ilişkin İzmir 1. İdare Mahkemesi'nin 15.10.1997 tarih ve E.1997/635 K.1997/876 sayılı kararı, Danıştay'ın denetiminden de geçerek kesinleşmiştir. Bu mahkeme kararının gerekçesinde ayrıntılı olarak açıklandığı üzere :

- Anayasa'nın 17'nci maddesine göre; "...Herkes yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir..." , Anayasa'nın 56. maddesine göre de; "... Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir. Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak, insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi arttırarak işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler..." ,
- *Canlı yaşamının en önemlisi olan insan yaşamının sağlıklı, dengeli, bozulmamış bir çevrede sürdürülmesi esastır. İnsan yaşamının korunması bir öncelik olduğuna göre, insanın doğal yaşam temellerinin korunması ve geliştirilmesi gerekmektedir ve çevrenin korunması insan yaşamının vazgeçilmez bir unsuru olmaktadır. Bu durumda yukarıdaki saptamalardan hareketle dava konusu altın madeni işletme yönteminin yarattığı sakıncaların doğrudan ve dolaylı olarak insan yaşamı ile ilgili olması karşısında, belirtilen Anayasa ve yasa hükümleri de dikkate alınarak dava konusu idari işlemin yargısal denetimin de öncelikle kamu yararı ve bu kavramdaki önceliklerin irdelenmesi gerekmektedir.*
- *İşletmecinin iyi niyeti, önlemlerin titizce denetlenmesi gibi kavramlara bağlı kalınarak, yapılacak faaliyet sonucunda elde edilecek ekonomik değer,doğada ve doğrudan veya dolaylı olarak insan yaşamı üzerindeki risk faktörünün gerçekleşmesi halinde kamu yararının öncelikle insan yaşamı lehine değerlendirilmesi doğaldır. Siyanür liçi yöntemi ile altın madeni işletilmesinde işletmeciye ve yapılacak olan denetime duyulan güvene bağlı olarak risk olasılığının azalacağından söz etmek mümkün değildir.*
- *Yukarıdaki teknik ve hukuki belirlemeler karşısında, insanın yaşama hakkını ve devletin de çevre sağlığını koruma, çevre kirlenmesini önleme, herkesin hayatını beden ve ruh sağlığı içerisinde sürdürmesini sağlama ödevlerini dikkate aldığımızda, Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) ve bilirkişi raporlarında da öngörülen olası risk faktörleriyle çalışan ve bu riskin gerçekleşmesi halinde doğrudan veya çevrenin bozulması ile dolaylı olarak insan yaşamını etkileyeceği kesin olan siyanür liç yöntemi ile altın madeni işletilmesine izin verilmesi yolundaki dava konusu işlemde kamu yararına uygunluk bulunmamaktadır.' (EK-7)*

2. Başbakanlık'ın Kanunsuz Emri :

Kesinleşmiş bu mahkeme kararından sonra, mahkeme kararının uygulanması ve madenci şirketin orman arazisini terk etmesi beklenirken, Başbakanlık Müsteşarlığı'nın 05/04/2000 gün ve B.02.O.MÜS.0.13.00.00-263 No. lu "...Bergama Çamköy Ovacık Mevkii'nde bulunan altın madeni işletmesi ile ilgili olarak TÜBİTAK'ın düzenlediği rapora göre mahkeme kararında belirtilen risk faktörlerinin ortadan kalktığı, İçişleri, Sağlık, Bayındırlık, Enerji Tabii Kaynaklar, Orman ve Çevre Bakanlıklarından konuyu yeniden değerlendirmek suretiyle işlem tekemmül ettirmeleri" yolundaki emri öğrenilmiştir.

Başbakanlığın bu talimatı üzerine ilgili bakanlıklar, işlem tesis etmeye başlamışlardır. Orman Bakanlığı orman alanının tahsisi iznini uzatmış, Sağlık Bakanlığı da madenci şirkete bir yıl süre ile deneme izni vermiş, Çevre Bakanlığı da tüm bu olanlara sessiz kalmış ve madende deneme üretimine geçilmiştir.

Oysa; Başbakanlık Müsteşarlığının anılan işlemi ve bu işleme dayanılarak tesis edilen işlemlerde, Prof Dr. Ülkü Azrak'ın belirttiği gibi; "yargı kararına karşı apaçık bir direnme" söz konusuydu. (EK-8)

Tartışmalı bir rapora dayanılarak, mahkeme kararının yok sayılması, madende deneme üretimi izni verilmesi, kendisini "HUKUK DEVLETİ" olarak nitelendiren bir hukuk düzeninde asla kabul edilemezdi. Bu nedenle; bir grup yurttaş tarafından, bu kanunsuz emir niteliğindeki işlemin iptali için dava açılmıştır.

Yapılan yargılama sonunda; İzmir 1. İdare Mahkemesi'nin 01.06.2001 gün ve 2000/896 Esas, 2001/485 Karar sayılı kararı ile "...altın madenin . doğrudan veya çevrenin bozulması ile dolaylı olarak insan yaşamını etkileyeceği kesin olarak siyanür liçi yöntemle izin verilmesi yolundaki işlem kamu yararına aykırı bulunarak kesinleşmiş yargı kararı ile iptal edilmiş iken; işletici şirketin tesiste bazı ilave yatırımlar yaparak ek önlemler aldığından bahisle, "siyanürle altın arama yöntemi"ni yeniden tartışmaya

açarak davalı idareye başvurması üzerine, konunun yeniden gündeme getirilerek ve TÜBİTAK tarafından firmaca alınan önlemlerle risklerin ihmal edilebilir boyutlara indirildiği yolunda düzenlenen rapor da esas alınarak, siyanür liçi yöntemle işletilecek olan altın madenine izin verilmesi gerektiği yolundaki dava konusu işlem, kesinleşmiş mahkeme kararının, uygulamada değiştirilmesini ortaya çıkarmıştır ki, bu durumun hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmadığı açıktır... gerekçesiyle iptal edilmiştir. Bu karar hakkında Temyiz incelemesi devam etmektedir (EK-9).

3. Kararları Uygulamayan Kamu Görevlilerinin Tazminat Sorumluluğu :

1997 yılında verilen kesinleşmiş mahkeme kararını 30 gün içinde uygulamayan dönemin yöneticileri hakkında açılan tazminat davasının temyiz incelemesi sonunda; Yargıtay 4. Hukuk Dairesi tarafından, "dönemin Başbakanı Mesut Yılmaz, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cumhur Ersümer, Sağlık Bakanı Halil İbrahim Özsoy, Bayındırlık Bakanı Yaşar Topçu ile İzmir Valisi Erol Çakır aleyhinde tazminata hükmedilmesi gerektiğine" karar verildi. Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'nin 25.09.2001 gün ve 2001/3884 Esas, 2001/ 8478 Karar sayılı ilamında özetle;

- "...Mahkeme kararının Çevre Bakanlığı tarafından 23.10.1997 tarihinde, Başbakanlık, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, İzmir Valiliği ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın İzmir Bölgesi Müdürlüğü'ne gönderildiği ve yargı kararının gereğinin yerine getirilmesinin istendiği, bu yazının usulüne uygun olarak tebliğ edilmesine karşın, Çevre Bakanı İmren Aykut dışında kalan davalıların, yasada öngörülen süre içerisinde siyanür liçi yöntemiyle altın madeni çıkartılmasını önleyici eylemde bulunmadıkları, işlem tesis etmedikleri ve böylece yargı kararını uygulamadıklarının anlaşıldığı..."
- "...Anayasanın 138/son maddesinde;Yasama ve Yürütme Organları ile İdarenin mahkeme kararlarına uymak zorunda olduğu, bu organların mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştirilemeyeceği ve bunların yerine getirilmesinin geciktirilemeyeceği kuralının bulunduğu, 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Yasası'nın 28. maddesinde de Danıştay, Bölge İdare Mahkemeleri, İdare ve Vergi Mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idarenin, kararın tebliği tarihinden itibaren otuz gün içinde işlem tesis etmek ve eylemde bulunmak zorunda bulunduğu, aynı maddenin 4. fıkrasında, mahkeme kararların otuz gün içinde yerine getirmeyen kamu görevlisi hakkında, tazminat davası açılacağına hükme bağlandığı..."
- "...ayrıca ceza hukuku yönünden, yargı kararlarının gereklerini yerine getirmeyen kamu görevlilerinin eylemleri, kişilerin haklarını çiğneyip zarar verdiğiinden, keyfi davranma olarak nitelenerek, Türk Ceza Yasasının 228.maddesi kapsamında suç sayıldığı..."
- "...yargı kararını uygulamak durumunda bulunanların, kararın eksikliğini ya da yanlışlığını tartışma yetkileri bulunmadığı gibi, bu kararları eksik uygulamaları, uygulamış gibi davranarak işleme yapay bir görüntü vermeleri de kararın uygulandığı sonucunu doğurmayacağı, kararın 30 gün içinde uygulanmamış olması kişisel sorumluluk için yeterli sayıldığı..."
- "...bu yasal düzenlemeler ve somut olaydaki olgular birlikte değerlendirildiğinde, yargı kararı gereğinin yerine getirilmemesi biçiminde gerçekleşen (İmren Aykut dışındaki) davalıların haksız eylemi sonucunda, davacıların kişilik haklarının zarar gördüğünün benimsenmesi gerektiği..."

belirtilmiştir. Tazminat davasının yargılaması devam ediyor (EK-10)

4. Mahkeme Kararlarının Bilimsel Raporlarla Tartışılması :

Bizce, hukuk devletinde kesinleşmiş mahkeme kararlarının uygulanması konusu; bilimsel raporlarla dahi tartışılmamalıdır. Kaldı ki; son işlemlerin dayanağı gösterilen TÜBİTAK raporu da bilim çevrelerinde doğruluğu tartışılan bir rapordur.

- Türk Tabipler Birliği'nin "Siyanür Liçi Yöntemiyle Yapılan Altın Madencilikinin İnsan ve Çevre Sağlığı Üzerindeki Etkilerini ve Bergama-Ovacık Altın Madeninin Yaratacağı Riskleri Değerlendiren" raporunda insan sağlığı üzerindeki yaratacağı riskler belirtilmiştir (EK-11).
- Başbakanlık Makamı'nın istemi üzerine Dokuz Eylül Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü'nce hazırlanan "TÜBİTAK Raporunun Değerlendirilmesi"ne ilişkin raporun sonuç bölümünde; "TÜBİTAK Raporunda altın üretiminin çevresel etkileri konusunda
 1. Danıştay'ın sorduğu sorular ve işaret ettiği sakıncalı durumların alınmış ve alınacak mühendislik önlemleri ile giderildiğine ilişkin açıklamaların yetersizliği,
 2. Danıştay tarafından ısrarla istenen Ovacık Madeni'nin toplum ve insan sağlığı riskleri başta olmak üzere, ekolojik etkilerini risk birimleriyle sayısal olarak değerlendirmesi gereken bir rapora ihtiyaç varken, bu raporda bunlardan hiç söz edilmediği,
 3. Altın madeni ruhsatlandırmada yüzlerce yıllık deneyimi bulunan Amerikan yönetimlerinin yetkili uzmanlarının görüşlerinden Ovacık Altın Madeni projesi lehine olanların ayıklanarak kullanılması

olduğu, aleyhte veya uyarı mahiyetinde olanların gözardı edildiği ve bu şekilde ilgili Türk Makamlarının yanlış ve eksik bilgilendirildiği,

4. *Raporlarında ve Amerika'daki yetkililerle yapılan görüşmeler sırasında işaret edilen eksik ve teknik finansman projelerin listesine özen gösterilmemiş olduğu,*
5. *Ovacık'taki altın madeni işletmesinde bulunmadığı halde, raporda varmış gibi gösterilen atık barajı pH kontrol teçhizatına bağlı alkali (kostik) ekleme düzeneğinde bir güvence imiş gibi bahsedildiği,*
6. *Eklerde sunulan münferit bilimsel görüş raporlarında bilim adamlarımız projenin olumlu ve olumsuz buldukları yanlarını ayrı ayrı tartıştıkları halde bunlardan olumsuz görünenlerin özet raporda yer almadığı,*
7. *Özellikle gelecekte maden kapatıldıktan sonra olabilecek çevresel bulaşmalarda alınacak önlemlere ve verilecek güvencelere gereğince değinilmediği,*
8. *İnşaat esnasındaki denetim esasları ve ilgili kayıt ve dökümanlara yer verilmediği,*
9. *Tesisinin işletilmesi sırasında çevresel unsurların denetlenmesinin gereksiz olduğu gibi bir fikrin savunulmasının tutarsızlığı*

hususlarında birleşildiği" belirtilmiştir (EK-12)

5. Son Yürütmeyi Durdurma Kararları :

Başbakanlığın hukuka aykırı işleminden sonra; Madenci şirketin çalışmasını sağlayan Sağlık Bakanlığı'nın "bir yıllık deneme izni verilmesine ilişkin" işlemi hakkında İzmir 3. İdare Mahkemesi'nin 10.01.2002 gün ve 2001/401 Esas sayılı kararıyla Orman Genel Müdürlüğü'nün "altın madeni işletmeciliği ile ilgili tahsis izinlerin uzatılmasına ilişkin" işlemi hakkında da İzmir 1. İdare Mahkemesi'nin 23.01.2002 gün ve 2001/239 Esas sayılı kararıyla "yürütmeyi durdurma kararı" verilmiştir (EK-13, Ek-14).

Sağlık Bakanlığı'nın işlemi hakkında verilen İzmir 3. İdare Mahkemesi'nin 10.01.2002 gün ve 2001/401 Esas sayılı yürütmeyi durdurma kararının gerekçesinde özetle;

- *Uyuzmazlık konusu altın madeni işletmeciliğine Çevre Bakanlığınca verilen iznin iptali istemiyle açılan davada, gerek Danıştay Altıncı Dairesinin bozma kararında gerekse buna karara uyularak İzmir 1. İdare Mahkemesince verilen ve Danıştay'ca da onanarak kesinleşen 15.10.1997 gün ve E:1997/636 K:1997/877 sayılı kararda, Çevresel Etki Değerlendirme Raporu ve sözü edilen davada mahkemesince yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucu düzenlenen rapordan, altın madenciliğinde, liç işleminde kullanılan siyanür ve ortaya çıkacak diğer ağır metallerin çevre ve insan sağlığı için olumsuz etkiler yaratacak olası bir risk ve tehdit unsuru oluşturduğu, özellikle çok kuvvetli bir zehir olan siyanürün toprağa, suya ve havaya karıştığı zaman her türlü canlı açısından zararlı olduğu, dolayısıyla proses gereği atık barajlarına pompalanan siyanürlü atıkların, geçirimsiz olarak planlanan bu atık barajlarından oluşabilecek sızıntılar nedeniyle su kaynaklarına ve diğer kullanım alanlarına ulaşma olasılığı bulunduğu ve siyanürle altın madeni işletilmesindeki risk unsurunun ön plana çıktığı, ayrıca aynı risk sebebiyle bu bölgelerdeki flora ve faunanın da bozulma tehdidi altında kaldığının anlaşıldığı belirtilerek, bu raporda da öngörülen olası risk faktörleriyle çalışan ve bu riskin gerçekleşmesi halinde doğrudan veya çevrenin bozulması ile dolaylı olarak insan yaşamını etkileyeceği kesin olan siyanür liçi yöntemi ile altın madeni işletilmesine izin verilmesi yolundaki işleme kamu yararına uygunluk bulunmadığı gerekçesiyle verilen iznin iptaline karar verilmiştir.*
- *Sözü edilen kararın gerekçesini oluşturan ve Çevresel Etki Değerlendirme ve bilirkişi raporlarında da öngörülen "risk faktörlerinin işletmede görülen, tesise özgü teknik eksikliklerden ve alınan önlemlerin yetersizliğinden değil, sözü edilen raporlarda da belirtildiği üzere, bölgenin 1. derece deprem kuşağında bulunması, yer altı suyunun yağıştan ve yüzeysel akıştan süzülme ile oluşması, proje sahasında yağışların taşkınlarla sebep olması, bölge topraklarının erozyon potansiyeli gibi yörenin coğrafi ve iklim koşullarının etkilenebilirliği ve siyanürün PH değerinin yağışlardan etkilenmesi, PH değerinin düşmesi durumunda siyanürün en tehlikeli olan HCN gazına dönüşeceği, HCN'nin düşük kaynama noktasına sahip olduğu için (25,7) atmosfere karışma riskinin yüksek olması, siyanürün büyük toprak katmanları tarafından çok miktarda uzaklaştırılsa da zaman içinde hidroliz gibi nedenlerle yeniden su ortamına salıverildiği, atık barajında bulunan maddelerin yer altı suyu üzerinde olması etkisinin 20-50 yıl sürebileceği gibi altın madenciliğinde altının elde edilmesi için kullanılan siyanür liçi yönteminden kaynaklanan risk faktörleri olduğu açıktır.*
- *Olayda ise Normandy (Eurogold) Madencilik Şirketince, kesinleşen yargı kararı ve bu karar uyarınca, işletme izinlerinin iptaline rağmen tesise yeni ilaveler yapılarak, ek önlemler alındığından söz edilip, iptal kararında belirtilen olası risklerin tamamen ortadan kaldırıldığı gerekçesiyle Başbakanlığa başvurulmuş ve Başbakanlıkça TÜBİTAK'a hazırlattırılan raporda da tesiste alınan önlemlerle risk faktörlerinin ortadan kaldırıldığı belirtilmiş ise de, tesiste kullanılacak yöntemin eskisi gibi siyanür liçi yöntemi olduğu açıktır.*
- *Yargı kararlarında, olayın incelenip tartışılması sonucu ifade edilen "risk ve tehdit" unsurlarının altın madeni işletmesinde kullanılan siyanür liçi yönteminden kaynaklandığı belirtilirken, bu risklerin Çevresel Etki Değerlendirme ve bilirkişi raporlarında da öngörüldüğü ifadesinin, anılan yöntemden*

kaynaklanan risk ve tehditlerin varlığının sözü edilen raporlarla da desteklendiği anlamını taşıdığı açık olup, kararlardan bu risklerin alınacak ek önlemlerle giderileceği yolunda bir sonuca ulaşmak mümkün değildir.

- Kaldı ki, siyanür liçi yöntemle işletilen madenin, işletme süresinin bitimi sonucu kapatılmasından sonra da, atık barajında biriken siyanür ve diğer ağır metallerin etkisinin 20-50 yıl sürebilecek olmasının bölgede yaşayan insanların sağlıklı bir çevrede yaşama hakkını tehdit eden insan yaşamı için çok uzun bir sürede insanları huzursuz ve tedirgin bir yaşam sürme zorunda bırakması gibi kabul edilebilir olmayan bir risk unsuru olduğu açıktır.
- Öte yandan, davacı vekilinin 2.kez yürütmenin durdurulması talebini içeren 14.12.2001 günlü dilekçesi ekinde sunulmuş olan, Başbakanlık Müsteşarlığının talebi üzerine Dokuz Eylül Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümünün 16 öğretim üyesi tarafından hazırlanmış Ekim-2000 tarihli raporda, uyumsuzluk konusu altın madeni işletme tesislerinde alınan ilave tedbirlerle ilgili hazırlanan "Ekim-1999" tarihli TÜBİTAK-YDABÇAG Değerlendirme Raporu'nun, incelendiği söz konusu raporda özetle, ilgili tesisin yöneticilerinin genel anlamda Türkiye'de mevcut olan kamu ve özel kesimin sahip olduğu işletmelerin pek çoğundan belki biraz daha duyarlı bir çevre bilincine sahip olabilecekleri ancak "alınan ilave tedbirlerle riskler ortadan kaldırılmıştır." İfadesini gerektirecek bir çalışmanın söz konusu olmadığı belirtilmiştir.
- Yukarıda açıklandığı üzere, Bergama Ovacık ve Çamköy civarında bulunan altın madeninin doğrudan veya çevrenin bozulması ile dolaylı olarak insan yaşamını etkileyeceği kesin olan siyanür liçi yöntemle işletilmesine izin verilmesi yolundaki işlem kamu yararına aykırı bulunarak kesinleşmiş yargı kararı ile iptal edilmiş iken, işletici şirketin tesiste bazı ilave yatırımlar yaparak ek önlemler aldığından bahisle "siyanürle altın arama yöntemi" ni yeniden tartışmaya açarak davalı idareye başvurması üzerine, konunun yeniden gündeme getirilerek ve TÜBİTAK tarafından firmaca alınan önlemlerle risklerin ihmal edilebilir boyutlara indirildiği yolunda düzenlenen rapor da esas alınarak, siyanür liçi yöntemle işletilecek olan altın madenine 1 yıl süreli deneme izni verilmesi yolundaki dava konusu işlem kesinleşmiş yargı kararının uygulamada değiştirilmesi sonucu ortaya çıkarmıştır ki, bu durumun hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmadığı açıktır

Bu yürütmeyi durdurma kararına davalı tarafın yapmış olduğu itiraz, İzmir Bölge İdare Mahkemesi'nin 20.03.2002 gün ve 2002/285 sayılı kararı ile "...dava konusu işlemin uygulanması halinde giderilmesi güç veya olanaksız zararların doğması ve işlemin açıkça hukuka aykırı olması koşullarının her ikisi de gerçekleştiğinden..." gerekçesiyle reddedilmiştir. Bu kararla birlikte sözü edilen yürütmeyi durdurma kararına karşı başka bir başvuru yolu kalmamıştır (EK-15)

6. Mahkeme Kararlarının Uygulanmaması Amacıyla Bakanlar Kurulu Tarafından Alınan "Prensip Kararı" (Dava Konusu İşlem):

Yürütmeyi Durdurma kararından sonra; İzmir Barosu Başkanlığı tarafından Sağlık Bakanlığı ve İzmir Valiliği'ne 27.02.2002 tarihinde başvurularak, mahkeme kararının uygulanması istenmiştir. (EK-16, EK-17).

Bunun üzerine, Sağlık Bakanlığı; İzmir Valiliği'ne gönderdiği 28.03.2002 gün ve 4875 sayılı yazısı ve ekinde bulunan Bakanlık oluru ile "...İzmir Barosu Başkanlığı tarafından Normandy Madencilik A.Ş. nce altın çıkartılması amacıyla kurulan işletmeye deneme izni verilmesine dair işlemin iptali ve yürütmenin durdurulması için Bakanlık aleyhinde açılan davada İzmir 3.İdare Mahkemesi'nin 10.01.2002 gün ve 2001/401 sayılı kararı ile dava konusu işlemin teminat aranmaksızın dava sonuçlanıncaya kadar yürütülmesinin durdurulmasına karar verildiği, kararın 04.03.2002 tarihinde bakanlığa tebliğ edildiği, bu nedenle 2.12.2000 tarih ve 18847 sayılı deneme izni ilgili olarak, mezkur yürütmenin durdurulması kararının 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Yasası'nın uygulanması ile deneme izninin ve işletmenin faaliyetinin durdurulması için kararın en geç 03.04.2002 tarihine kadar İzmir Valiliğince tesis yetkililerine tebliğ edilmesi..." gerektiği belirtilmiştir (EK-18).

Yürütmeyi Durdurma kararı ve ardından "mahkeme kararının uygulanmasını" içeren Sağlık Bakanlığı yazısı, gazetelerde haber konusu olmuş. Hatta; "son gün" başlıklı haberler yayınlanmıştır (EK-19).

Bakanlık yazısında belirtildiği gibi; mahkeme kararına uygun olarak, 03.04.2002 tarihinde işletmenin faaliyetinin durdurulması gerekirken, 01.04.2002 tarihinde, önce Sağlık Bakanı Osman Durmuş'un bir televizyon kanalında yaptığı açıklamayla ve 03.04.2002 tarihinden ertesi itibaren de gazetelerde çıkan haberlerle; Bakanlar Kurulu'nun mahkeme kararlarına karşın, Ovacık Altın Madeni İşletmesinin çalışmasını sürdürmesi konusunda "prensip kararı" aldığı öğrenilmiştir (EK-20).

III-DEĞERLENDİRME :

Buraya kadar anlatılanlar, Bergama Altın sürecinin bir kez daha anımsatılmasıdır. 10 yılı aşkın süredir devam etmekte olan bu mücadele tam bir sömürgeci anlayış ile ülkemize ve topraklarımıza el atıp, hiçbir engel

tanımadan bildiğini okuyan altıncı şirket ve onu koruyup kollamayı birinci görevi kabul eden bir devlet anlayışına karşı sürmektedir.

Altıncılar devlete, köylüler ise hukuka güvenmişler, altıncılar su gibi para akıtıp ilanlar, reklamlar, raporlar hazırlatırken , köylüler bıkmadan usanmadan davalar açmışlar, yürümüşler, çıplak protestolar yapmışlardır. Her seferinde Yargı "Siz haklısınız" demiş, davalarını hep kazanmış köylüler. Ne var ki bu ülkede HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜNE inanan ve onu tüm duyarlılıklarıyla uygulayan YARGIÇLARA rağmen , Hukuk tanımaz yürütme organı ve bağlı idari birimler her seferinde bir başka şekilde Mahkeme kararlarını uygulamamış sözde Bakanlar Kurulu kararları ile tam bir hukuk tanımazlık örneği sergilemişlerdir.

İşte bu dava bir kez daha BİZ YALNIZCA HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜNE VE HUKUK DEVLETİNE İNANIYORUZ HAYKIRIŞIDIR.

1) DAVA KONUSU BAKANLAR KURULU KARARI AŞAĞIDAKİ HUKUKA AYKIRILIKLARI NEDENİYLE **YOK HÜKMÜNDEDİR**

Kuvvetler Ayrılığı İlkesine Aykırılık:

T.C.Anayasası'nın 9. maddesine göre; "...Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır...". Dava konusu işlem ile bakanlar kurulu; Anayasa'da kabul edilmiş "kuvvetler ayrılığı ilkesi"ni yok saymıştır. Anayasa'nın 9. maddesine aykırı olarak, kendini yargı organının yerine koyarak, sanki bir üst mahkemeymiş gibi İzmir İdare Mahkemesi'nin kararını geçersizleştiren bir karar almıştır.

Oysa, T.C Anayasasının 8. maddesine göre; "Yürütme yetkisi ve görevi, cumhurbaşkanı ve bakanlar kurulu tarafından ANAYASAYA VE KANUNLARA uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.

Bakanlar kurulu tarafından alınan karar Anayasaya açıkça aykırıdır. Bakanlar kurulu Yargı yetkisinin kullanılması anlamına gelecek hiçbir karar alamaz.

Bu uygulama kabul edilirse, Ülkemizde bütün mahkemeler tarafından verilen kararların, istenildiği takdirde Bakanlar kurulu kararı alınmak suretiyle ortadan kaldırılmasının mümkün olacağı, bu durumun ise HUKUK DEVLETİ ni ortadan kaldıracığı açık bir gerçektir.

Bakanlar kurulunun bu kararı göstermektedir ki, kurul üzerinde hangi kişi yada kuruluşlar etki kurarsa haklarında alınmış Mahkeme kararlarının değiştirilebileceği görülmektedir. Bu sayede Çeteciler, hortumcular, uyuşturucu kaçakçıları, katiller hakkında verilen hükümler de bakanlar kurulu kararı ile ortadan kaldırılabilir.

Hukuk Devleti ilkesine aykırılık :

T.C.Anayasası'nın "Cumhuriyetin Nitelikleri" başlıklı 2.maddesinde; "...Türkiye Cumhuriyeti'nin HUKUK DEVLETİ olduğu..." vurgulanmaktadır.

Çağımızda bir devletin siyasal meşruluğunun koşulu Hukuk Devleti olmasıdır. Hukuk Devleti deyimi, yönetilenlere hukuk güvenliği sağlayan devlet düzenini anlatır. Anayasa Mahkemesi'nin 11.10.1963 tarihli 1963/124 Esas ve 1963/243 Karar sayılı kararında belirtildiği gibi; "...Hukuk devletinin temel unsuru, bütün devletin faaliyetlerinin hukuk kurallarına uygun olmasıdır...."

Yüzyıllardan beri çeşitli aşamalardan geçen ve bu güne ulaşan Hukuk Devleti'nin varlığı ve işlerliği, hukukun üstünlüğü anlayışının uygulamaya geçirilmesi, hukukun tüm devlet organlarının etkinliklerinde egemen kılınması ile olasıdır. Hukuk Devleti ilkesinin temel özelliği, devlet içinde tüm kamusal yaşamın ve idarenin yargı denetimine tabi tutulmasıdır. Bu amaçla Anayasa'nın 125/1. maddesinde "...idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır..." düzenlemesi getirilmiştir.

Hukuk Devleti olmanın "olmazsa olmaz" koşulu, İDARENİN YAPMIŞ OLDUĞU İŞLEM VE EYLEMLERİN YARGI TARAFINDAN DENETLENMESİ VE BU DENETİM SONUNDA, VERİLEN MAHKEME KARARLARININ BAĞLAYICI OLMASIDIR. Anayasasının Başlangıç Bölümünde kendisini "HUKUK DEVLETİ" olarak tanımlayan, Anayasasının diğer hükümlerinde ve yasalarında mahkeme kararlarının gecikmeksizin ve eksiksiz uygulanması kuralını koyan devletin; kendi idari kurumlarının ve kamu görevlilerinin kesinleşmiş mahkeme kararını zaman geçirmeksizin ve eksiksiz uygulaması gerekmektedir.

Bergama'da siyanür liçi yöntemiyle altın madeni işletmeciliğine izin veren idari işlemler yargılanmış, yargılama sırasında tartışılmıştır. Bu konudaki tartışma artık sona ermelidir.

Bakanlar Kurulu tarafından "prensipten karar" adı altında alınan dava konusu işlem ile mahkeme kararının uygulanması engellenmiş, mahkeme kararlarına direnilmiştir. Mahkeme kararının uygulanmaması yönüyle dava konusu işlem, tek başına Anayasa'nın 2. maddesinde yazılı Hukuk Devleti niteliğini yok saymaktadır. Bu işlemlerle hukuk güvenliği yok edilmiştir. Bu uygulama, hukuk devletine yakışan bir uygulama değildir. Bunun yaşandığı devlet teşkilatının, hukuk devleti olduğu söylenemez. Bu işlemi tesis eden anlayış;

mahkemeleri yok sayan, onların kararlarını etkisiz hale getirmeye çabalayan, hukuk devleti ilkesini ayak bağı olarak gören **çeteci** bir anlayıştır.

Bakanlar kurulu Anayasa Ve Yasaya Aykırı Olarak Görev Ve Yetkisini Kötüye Kullanmıştır :

T.C Anayasasının 109-115 maddelerinde Bakanlar kurulunun yetki ve görevleri düzenlenmiştir. Anayasaya göre Bakanlar kurulunca yapılabilecek tipik düzenleyici işlem TÜZÜK ÇIKARMAKTIR. Ancak Bakanlar kurulu yönetmelik ve karar şeklin de de düzenleme yapmaktadır. Bakanlar kurulunca alınabilecek kararlar özel yasa ve kararnamelerde sayılmıştır. Doğal olarak Bakanlar kuruluna YARGI KARARLARINI GEÇERSİZ KILACAK KARAR ALMA YETKİ VE GÖREVİ VERİLMEMİŞTİR. Dava konusu Bakanlar kurulu kararı yargı yetkisi ve görevinin gaspı yolu ile alındığından "YOK HÜKMÜNDE" bir idari işlemdir. Dolayısıyla Bakanlar kurulu kararı alındığı tarih itibariyle ilgililer hakkında herhangi bir hüküm ifade etme olanağı bulunmayan bir karardır. Hernekadar yok hükmündeki kararlara karşı iptal davası açılması gerekmesede, işlemin YOK HÜKMÜNDE olduğunun saptanması ve söz konusu kararın uygulanmasının durdurulabilmesini temin açısından iptal davası yolu ile sayın mahkemenize başvurmak zorunluluğunda kalınmıştır.

V- DELİLLER :

- EK-1: İzmir Barosu 2000 Çalışma Raporu'nun Çevre Bölümü,
- EK-2,3: İzmir Barosu'nun Çevre Hakkına ilişkin açtığı davalara örnek olarak Kordon Yolu davasına ilişkin iki adet mahkeme kararı,
- EK-4: Bergama ve Hukuk başlıklı hukuksal mütalaayı içeren kitapçık,
- EK- 5: İzmir Barosu Genel Kurul Kararı ,
- EK-6: Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu'nun 04.05.2001 gün ve 2001/315-420 sayılı kararı,
- Ek-7: İzmir 1. İdare Mahkemesi'nin 15/10/1997 tarih ve E.1997/636, K.1997/877 sayılı ilamı,
- EK-8: Siyanür liçi yöntemiyle altın üretimi konusundaki Danıştay kararları ve idarenin bu kararların uygulanmasına karşı direnme anlamına gelen davranışı hakkında, Prof.Dr. A. Ülkü Azrak tarafından hazırlanan hukuki görüş,
- Ek-9: İzmir 1. İdare Mahkemesi'nin 01.06.2001 gün ve 2000/896 Esas, 2001/485 Karar sayılı kararı,
- Ek-10: Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'nin 25.09.2001 gün ve 2001/3884 Esas, 2001/ 8478 Karar sayılı kararı,
- Ek-11: Türk Tabipler Birliği'nin "Siyanür Liçi Yöntemiyle Yapılan Altın Madenciliğinin İnsan ve Çevre Sağlığı Üzerindeki Etkilerini ve Bergama-Ovack Altın Madeninin Yaratacağı Riskleri Değerlendiren" raporu,
- Ek-12: Başbakanlık Makamı'nın istemi üzerine Dokuz Eylül Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü'nce hazırlanan "TÜBİTAK Raporunun Değerlendirilmesi"ne ilişkin rapor,
- Ek-13: İzmir 3. İdare Mahkemesi'nin 10.01.2002 gün ve 2001/401 Esas sayılı Y.D.kararı,
- Ek-14: İzmir 1. İdare Mahkemesi'nin 23.01.2002 gün ve 2001/239 Esas sayılı Y.D.kararı,
- Ek-15: İzmir Bölge İdare Mahkemesi'nin 20.03.2002 gün ve 2002/285 sayılı kararı,
- Ek-16, Ek-17: İzmir Barosu Başkanlığı tarafından Sağlık Bakanlığı ve İzmir Valiliği'ne 27.02.2002 tarihinde yapılan başvuru dilekçeleri,
- Ek-18: Sağlık Bakanlığı; İzmir Valiliği'ne gönderdiği 28.03.2002 gün ve 4875 sayılı yazısı ve ekinde bulunan Bakanlık oluru,
- EK-19, Ek-20 : Yürütmeyi durdurma kararı ve dava konusu işleme ilişkin gazete haber kopyaları,

VI- SONUÇ VE İSTEM : Sunulu nedenlerle; Bakanlar Kurulu tarafından "İzmir İli, Bergama İlçesi, Ovacı-Çamköy-Narlıca Köyleri mülki hudutları dahilindeki Eurogold Madencilik A.Ş. tarafından siyanür liçi yöntemiyle altın çıkartılması amacıyla kurulan işletmeye mahkeme kararlarına aykırı olarak çalışma izni veren 03.04.2002 tarihli gazete haberleri ile kamuoyuna duyurulan prensip kararı hakkında;

- Davalı tarafın savunması alınmadan, dava sonuna kadar YÜRÜTMENİN DURDURULMASINA,
- yargılamanın DURUŞMALI yapılmasına,
- yargılama sonunda, dava konusu işlemin İPTALİNE,
- yargılama giderlerinin davalı tarafa yükletilmesine

karar verilmesini dileriz.

Saygılarımızla. 09.04.2002

8

Davacılar